

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Tartacznik

(817211)

Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Tartacznik (817211)

Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Tartacznik (817211)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [924]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	4
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie i przetarcie surowca tartaczego, suszenie i konserwowanie materiałów tartych	9
3.3. Kompetencje społeczne.....	11
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Tartacznik 817211

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Pracownik tartaku.
- Robotnik obróbki drewna.
- Pomocnik w produkcji drzewnej.
- Trakowy okładzin szlachetnych.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 8172 Wood processing plant operators.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011–2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Paździor Sławomir – PPHU AG-MA, Mniszek koło Radomia.
- Jan Kończak – ekspert niezależny, Radom.
- Tomasz Kupidura – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Małgorzata Szpilska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Czesław Lipiec – PPHU Zakład Drzewny Czesław Lipiec, Kowalków Kolonia.
- Jacek Gawroński – Morrow Woods S.C., Pruszków.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Wojciech Abramowicz – Izba Rzemiosła i Małej Przedsiębiorczości, Radom.
- Bogdan Grzybowski – Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Tartacznik dokonuje oceny surowców drzewnych²⁰ pod kątem optymalnego ich wykorzystania oraz przerabia je na materiały tarte⁸, stosując odpowiednie maszyny i urządzenia tartaczne.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Tartacznik jest zawodem o charakterze produkcyjnym i/lub usługowym. Jego praca obejmuje: przyjęcie oraz racjonalne wykorzystanie surowców drzewnych do przerobu, wykonanie tarcia drewna²³, a także obróbkę materiałów tartych z zachowaniem zasad technologicznych oraz przestrzeganiem norm jakościowych i obowiązków wynikających z przepisów BHP. Uczestniczy w produkcji elementów konstrukcyjnych wyrobów³ z drewna oraz realizuje procesy suszenia drewna²² oraz impregnacji⁴ drewna i materiałów tartych. Wykonuje operacje związane z pakowaniem i magazynowaniem gotowych wyrobów.

Sposoby wykonywania pracy

Tartacznik wykonuje swoją pracę stosując następujące metody i procedury, związane z:

- oceną jakości i sortowaniem surowca drzewnego,
- analizą dokumentacji produkcyjnej²,
- doбором i przygotowaniem maszyn, narzędzi, urządzeń,
- wykonaniem tarcia drewna,
- obsługą maszyn tartacznych⁷,
- suszeniem i impregnacją materiałów tartych,
- składowaniem drewna i materiałów tartych,
- oceną jakości gotowego wyrobu,
- pakowaniem gotowego wyrobu,
- planowaniem i organizowaniem procesów technologicznych zgodnie z zasadami i przepisami BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Tartacznik pracuje w zróżnicowanych warunkach pracy, w zależności od rodzaju realizowanych zadań zawodowych. Może pracować:

- w pomieszczeniach zamkniętych – halach produkcyjnych,
- na zewnątrz budynków, tj. na wolnym powietrzu.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Tartacznik stosuje w swojej pracy m.in.:

- pilarki¹⁵ do przecierania surowca tartaczego wielkowymiarowego oraz traki taśmowe²⁴,
- pilarki do przecierania surowca tartaczego średniowymiarowego przeznaczonego na elementy palet, płyt klejonych i innych elementów,
- pilarki do przecierania pryzm tartacznych¹⁷,
- pilarki wielopiętne¹⁴,
- obryzarki¹⁰,
- suszarnie do drewna²¹ (kontenerowe),
- autoklaw ciśnieniowy¹ do impregnacji drewna,
- ostrzarki tarczowe¹² (toczak wodny),
- podajniki¹⁶,
- piły poprzeczne,
- strugnice¹⁹,
- ośniki (korowaczki)¹³,
- osprzęt do maszyn¹¹: piły tarczowe o różnym zastosowaniu, klucze płaskie, nasadowe, trzpieniowe i nastawne,
- narzędzia: rozwieraki¹⁸, obracaki⁹, piły ręczne, śrubokręty,
- sprzęt i urządzenia pomiarowe²⁵: przymiary kreskowe, miary zwijane, kątowniki, cyrkle, suwmiarki, poziomice, wilgotnościomierz drewna,
- narzędzia do malowania: pistolet natryskowy, pędzle, wałki.

Organizacja pracy

Tartacznik w zależności od miejsca pracy, wykonywanych zadań zawodowych i liczby osób zatrudnionych w przedsiębiorstwie może pracować indywidualnie lub w zespole, najczęściej 2–3-osobowym. Osoby w tym zawodzie zwykle pracują w systemie jedno- lub dwuzmianowym, w stałych godzinach pracy.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Tartacznik podczas pracy może być narażony na takie zagrożenia, jak:

- urazy i skaleczenia związane ze stosowaniem ostrych narzędzi tnących, które ze względu na duże prędkości obrotowe stwarzają zagrożenia wypadkowe,
- stłuczenia i przygniecenia związane z manipulacją surowcem tartaczym,
- uciążliwości związane ze zmiennymi warunkami atmosferycznymi w przypadku pracy na zewnątrz, np. temperatura (niska lub wysoka), wilgotność, opady atmosferyczne, wiatr,
- hałas, drgania i wibracje generowane przez maszyny tartaczne,
- praca w środowisku zanieczyszczonym pyłem drzewnym, hałasem pochodzącym od elektronarzędzi oraz oparami klejów, lakierów i innych materiałów chemicznych stosowanych w tartaku,
- praca w wymuszonej pozycji ciała oraz na wysokości.

Do występujących u tartacznika chorób zawodowych należy zaliczyć m.in.:

- pylicę,
- choroby skóry,
- ostre reakcje alergiczne.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **tartacznik** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- wysoka ogólna wydolność fizyczna,
- duża sprawność układu mięśniowego,
- duża sprawność narządu wzroku,
- duża sprawność narządu słuchu,
- duża sprawność zmysłu dotyku,
- duża sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- rozróżnianie barw,
- widzenie stereoskopowe,
- czucie dotykowe,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- spostrzegawczość,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- brak lęku przed wysokością;

w kategorii sprawności i zdolności

- uzdolnienia techniczne,
- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- wyobraźnia przestrzenna,
- zdolność do współdziałania,
- rozumowanie logiczne;

w kategorii cech osobowościowych

- wytrzymałość na długotrwały wysiłek,
- dokładność,
- samodzielność,
- samokontrola,
- łatwość przerzucania się z jednej czynności na drugą,
- gotowość do pracy w nieprzyjemnych warunkach środowiskowych.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu **tartacznik** są poważne schorzenia narządów ruchu (schorzenia górnych i dolnych kończyn). W tym zawodzie wymagana jest wysoka ogólna sprawność fizyczna, dobry wzrok i słuch oraz koordynacja wzrokowo-ruchowa.

Przeciwwskazaniami do pracy w zawodzie tartacznik są m.in.:

- zaburzenia równowagi,
- padaczka,
- choroby skóry,

- alergie,
- choroby układu oddechowego,
- wady wzroku i słuchu niepoddające się korekcji,
- choroby ograniczające sprawność ruchową.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Przy zatrudnianiu w zawodzie **tartacznik** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) o profilu mechanicznym.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu **tartacznika** są:

- ukończenie kwalifikacyjnych kursów zawodowych w zakresie kwalifikacji przewidzianych dla pokrewnych zawodów szkolnych, np.: mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej, stolarz, cieśla,
- zdobycie tytułu czeladnika lub mistrza w zawodzie pokrewnym stolarz, w systemie nauki zawodu w rzemiośle,
- posiadanie certyfikatów i świadectw potwierdzających udział w szkoleniach w zakresie przetwórstwa surowca drzewnego, produkcji wyrobów z drewna,
- uprawnienia do obsługi maszyn i urządzeń wykorzystywanych do obróbki drewna i montażu konstrukcji z drewna,
- uprawnienia operatora suwnic w kategorii **IS⁵** i **IIS⁶**,
- uprawnienia do kierowania ciągnikiem kategorii T,
- uprawnienia operatora wózków widłowych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

W zależności od posiadanych kompetencji, **tartacznik** z reguły rozpoczyna pracę jako pomocnik w produkcji drzewnej. Kolejno może pracować jako:

- pomocnik trakowego lub pomocnik manipułanta surowca,
- trakowy,
- manipulant surowca (lub materiałów tartych),
- magazynier składu tarcicy,
- operator maszyn do produkcji drzewnej.

Po uzyskaniu wykształcenia średniego może awansować na mistrza zmianowego, kierownika wydziału lub tartaku.

Tartacznik może podnosić poziom wykształcenia i uzupełniać kwalifikacje zawodowe następująco:

- zdobyć dyplom technika technologii drewna i uzyskać wykształcenie średnie,
- zdobyć tytuł czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie pokrewnym stolarz,

- po zdobyciu wykształcenia średniego i zdaniu matury może ukończyć studia wyższe na kierunku: technologia drewna, leśnictwo lub inne studia techniczne,
- doskonalić umiejętności (i uzyskać ich potwierdzenie w formie zaświadczenia/certyfikatu), uczestnicząc w branżowych szkoleniach, warsztatach tematycznych,
- na kursach kwalifikacyjnych zdobyć dodatkowe uprawnienia z zakresu wykonywania instalacji elektrycznej, które niekiedy mogą być przydatne w tym zawodzie.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **tartacznik** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej.

Istnieje możliwość potwierdzania kompetencji zawodowych przydatnych w zawodzie tartacznik w zawodach pokrewnych (szkolnych):

- mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej, w ramach kwalifikacji: MG.04 Montaż i obsługa maszyn i urządzeń przemysłu drzewnego,
- stolarz, w ramach kwalifikacji: AU.15 Wytwarzanie wyrobów stolarskich,
- cieśla, w ramach kwalifikacji: BD.11 Wykonywanie robót ciesielskich.

Alternatywną drogę potwierdzania kompetencji w zawodzie tartacznik oferuje system nauki zawodu w rzemiośle, który umożliwia zdobycie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie pokrewnym stolarz.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **tartacznik** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Cieśla ^S	711501
Impregnator drewna	752101
Manipulant drewna okrągłego	752102
Parzelniczy drewna	752104
Sortowacz materiałów drzewnych	752105
Suszarniowy drewna	752106
Stolarz ^S	752205
Operator pilarek do pozyskiwania tarcicy	817202
Pilarz	817210
Mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej ^S	817212

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **tartacznik** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przyjmowanie surowca tartaczego.
- Z2 Kontrolowanie jakości i ilości surowca tartaczego.
- Z3 Manipulowanie (podział) surowcem tartaczynym.
- Z4 Obsługiwanie maszyn i urządzeń tartaczynych oraz prowadzenie przetarcia surowca.
- Z5 Kontrolowanie jakości procesów przetarcia, ilości i jakości materiałów tartych.

- Z6 Wykonywanie obróbki wstępnej materiałów tartych.
 Z7 Składowanie materiałów tartych w zależności od ich przeznaczenia.
 Z8 Prowadzenie dokumentacji produkcji.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie i przetarcie surowca tartaczego, suszenie i konserwowanie materiałów tartych

Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie i przetarcie surowca tartaczego, suszenie i konserwowanie materiałów tartych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przyjmowanie surowca tartaczego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska w zakresie przyjmowania surowca tartaczego; Elementy makroskopowej budowy drewna i fizyczne właściwości drewna, takie jak: kora, sęki, kolor, słoje roczne, biel i twardele, zapach jako cechy rozpoznawcze gatunków drewna; Sposoby obliczania miąższości drewna tartaczego; Zasady określania jakości surowca tartaczego. 	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie realizacji procesów produkcyjno-technologicznych występujących w tartaku; Rozpoznawać na podstawie cech zewnętrznych poszczególne gatunki drewna; Dokonywać pomiaru drewna tartaczego, w celu określenia ilości przyjętego surowca; Określać miąższość surowca okrągłego, stosując urządzenia elektroniczne, skanery oraz tabele miąższości.
Z2 Kontrolowanie jakości i ilości surowca tartaczego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Polskie Normy, warunki techniczne klasyfikacji surowca tartaczego i ewidencję wg klas jakości; Sposoby pomiaru drewna tartaczego i ewidencję wg ilości; Procedury, analizy, zlecenia na określone materiały tarte. 	<ul style="list-style-type: none"> Dokonywać klasyfikacji jakościowej i wymiarowej surowca tartaczego; Stosować normy przedmiotowe i odpowiednie warunki techniczne przy klasyfikacji jakościowej; Prowadzić ewidencję przychodu surowca tartaczego.
Z3 Manipulowanie (podział) surowcem tartaczym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Podział dłuźyc na kłody (manipulacja) kierując się wydajnością materiałową i jakością surowca; Podział dłuźyc na kłody z uwzględnieniem określonych zamówień; Budowę maszyn i urządzeń stosowanych przy manipulacji; Klasyfikację kłód tartacznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Dobierać, stosować i konserwować maszyny, urządzenia i narzędzia do manipulacji surowcem tartaczym; Dokonywać sortowania kłód wg gatunku drewna, średnicy w cieńszym końcu i jakości; Rozpoznawać wady drewna; Stosować normy jakościowo wymiarowe i obowiązujące warunki techniczne;

Z4 Obsługiwanie maszyn i urządzeń tartacznych oraz prowadzenie przetarcia surowca	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska w zakresie obsługi maszyn i urządzeń tartacznych oraz prowadzenia przetarcia surowca; Sposoby doboru odpowiedniego sprzęgu pił; Zasady sprawdzania przygotowania pił do pracy; Zasady obsługi traka pionowego; Zasady obsługi traków taśmowych i tarczowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie obsługi maszyn i urządzeń tartacznych oraz prowadzenia przetarcia surowca; Ustawiać sprzęg pił uwzględniając wielkość rządu (ślądu po przejściu piły) i zamiaru na osuszkę; Przygotowywać surowiec do przetarcia zgodnie z zamówieniem; Prowadzić przetarcie zgodnie z zasadami optymalizacji przetarcia w celu uzyskania maksymalnej wydajności; Zagospodarowywać odpowiednio powstający materiał boczny; Ostrzyć, konserwować i rozwierać zęby pił.
Z5 Kontrolowanie jakości procesów przetarcia, ilości i jakości materiałów tartych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady ustawiania pił w ramie trakowej; Sposób doboru wielkości posuwu w zależności od jakości kłód; Zasady sprawdzania jakości przetarcia i korygowania ewentualnych błędów po przetarciu kilku pierwszych kłód; Zasady określania wydajności materiałowej w oparciu o ilość przetartych kłód i ilość uzyskanej tarcicy. 	<ul style="list-style-type: none"> Ocenić przydatność surowca pod względem jakości i wymiarów do pozyskania określonych materiałów tartych; Dobierać surowiec do pozyskania tarcicy o odpowiednich wymiarach i jakości; Prowadzić ewidencję przetartych kłód.
Z6 Wykonywanie obróbki wstępnej materiałów tartych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Budowę i działanie podstawowych obrabiarek do przecierania surowca; Budowę i działanie narzędzi i urządzeń do wstępnej obróbki materiałów tartych; Zasady wstępnej obróbki materiałów tartych, a zwłaszcza tarcicy bocznej. 	<ul style="list-style-type: none"> Wykonywać wstępną obróbkę materiałów tartych w powiązaniu z konkretnym zamówieniem; Wykonywać wstępną obróbkę tarcicy, np. przycinanie, obrzynanie, kierując się uzyskaniem najwyższej wydajności materiałowej; Wykonywać wszystkie operacje związane z obróbką materiałów tartych na wszystkich niezbędnych obrabiarkach, oraz konserwować obrabiarki.
Z7 Składowanie materiałów tartych w zależności od ich przeznaczenia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska w zakresie składowania materiałów tartych; 	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie składowania materiałów tartych;

<ul style="list-style-type: none"> • Sposób pomiaru tarcicy obrzynanej i nieobrzynanej w celu obliczenia miąższości; • Sposoby suszenia i składowania tarcicy suchej; • Zasady sztaplowania tarcicy, konserwacji i zabezpieczenia przed grzybami; • Sposoby impregnacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikować materiały tarte wg norm i warunków technicznych; • Dokonywać pomiaru tarcicy i obliczać miąższość; • Układać stosy tarcicy w sztaplach; • Przygotowywać roztwory do impregnacji tarcicy; • Prowadzić naturalne i sztuczne suszenie materiałów tartych.
--	---

Z8 Prowadzenie dokumentacji produkcji	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Warunki odbioru technicznego materiałów tartych; • Zasady ewidencjonowania przyjmowanego surowca; • Zasady sortowania kłód; • Zasady wypełniania dokumentów związanych z przygotowywaniem surowca tartaczego do przetarcia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzić ewidencję przyjętego surowca w rozbiciu na gatunki drewna i klasy jakości; • Prowadzić ewidencję przetartego surowca; • Prowadzić ewidencję pozyskanej i zbytej tarcicy w rozbiciu na sortymenty, wymiary i klasy jakości.

3.3. Kompetencje społeczne

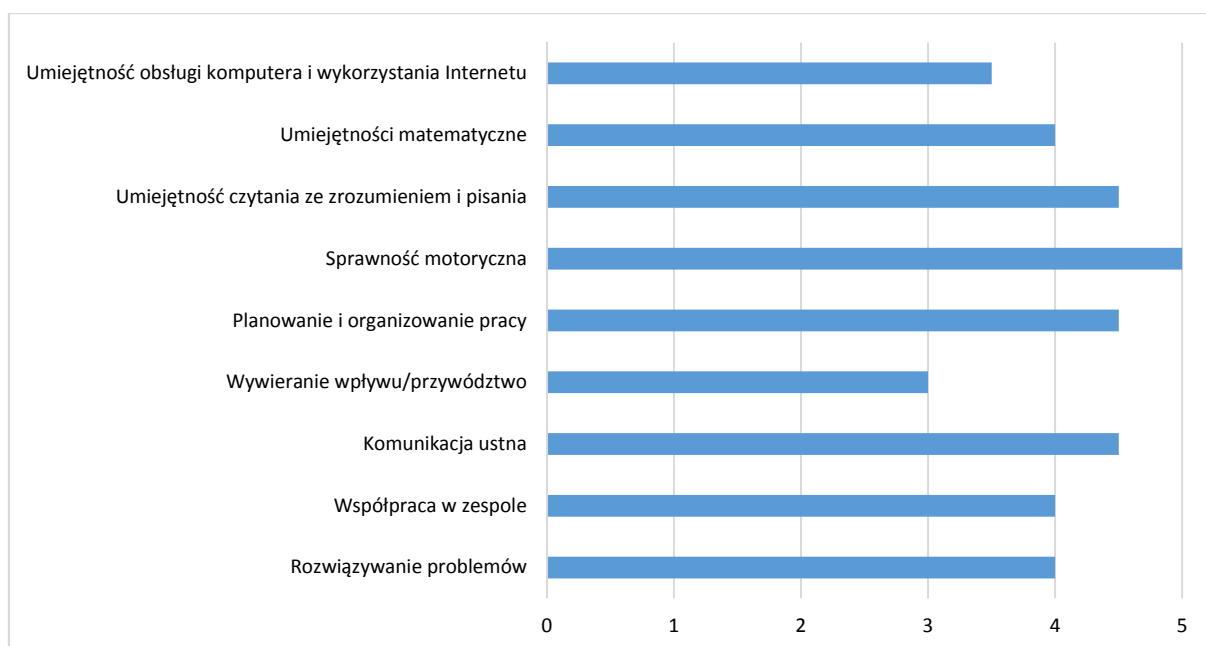
Pracownik w zawodzie **tartacznik** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za przygotowanie surowców tartacznych do przetarcia, wykonanie przetarcia oraz obróbkę wstępną i magazynowanie materiałów tartych.
- Ponoszenia odpowiedzialności za powierzone maszyny i narzędzia wykorzystywane na stanowisku pracy.
- Dostosowywania swojego zachowania do zmian w środowisku pracy tartaku.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych w kontekście nowych trendów i zjawisk w branży drzewnej.
- Wykonywania pracy częściowo samodzielnej i podejmowania współpracy w zorganizowanych warunkach pracy tartaku.
- Dokonywania oceny wpływu swoich działań w ramach współpracy zespołowej w tartaku i ponoszenia odpowiedzialność za ich skutki.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami.
- Dokonywania oceny zagrożeń zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **tartacznik**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **tartacznik**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **tartacznik** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) w kraju dostępna jest duża liczba ofert pracy w zawodzie **tartacznik**, co świadczy o tym, że występuje deficyt w relacji dostępnej siły roboczej do zapotrzebowania. Są też oferty przedsiębiorców polskich, dotyczące pracy za granicą.

Osoby poszukujące pracy w zawodzie **tartacznik** mają duże możliwości zatrudnienia w prywatnych mikro- i małych przedsiębiorstwach przerobu drewna (których lokalizacja jest rozproszona po całej Polsce, często w małych miejscowościach i wsiach, blisko miejsca pozyskiwania surowca drzewnego):

- stolarniach,
- tartakach,
- zakładach przetwórstwa surowców (drewna i tworzyw drzewnych),
- zakładach produkujących elementy konstrukcyjne wyrobów z drewna,

- zakładach produkujących elementy wyrobów z tworzyw drzewnych,
- zakładach usługowych.

Tartacznik może założyć i prowadzić własną działalność gospodarczą, np. firmę usługową wytwarzającą materiały tarte z surowca powierzzonego.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porpp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **tartacznik**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu tartacznik można uzyskać w branżowej szkole zawodowej I stopnia, w zawodach pokrewnych:

- mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej, w ramach kwalifikacji: MG.04,
- stolarz, w ramach kwalifikacji: AU.15,
- cieśla, w ramach kwalifikacji: BD.11.

W ramach wymienionych kwalifikacji można również uczestniczyć w kwalifikacyjnych kursach zawodowych (dla dorosłych), organizowanych przez:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje potwierdzają Okręgowe Komisję Egzaminacyjne, po zdaniu egzaminu i spełnieniu wymagań formalnych.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu tartacznik można również uzyskać w systemie nauki zawodu w rzemiośle, w zawodzie pokrewnym stolarz i potwierdzać je przed Izbą Rzemieślniczą.

Szkolenie

Szkolenia i kursy doszkalające dla **tartacznika** organizują m.in.:

- przedsiębiorstwa przerobu drewna w ramach szkoleń wewnętrznych, zarówno dla pracowników, jak i kandydatów do pracy,
- producenci i dystrybutorzy maszyn oraz materiałów stosowanych w tartakach.

Przykładowa tematyka szkoleń:

- techniki przetwórstwa drewna,
- obsługa maszyn i urządzeń tartacznych.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) miesięczne **tartacznika** jest różnicowane i wynosi od 2100 do 5000 zł brutto.

Poziom wynagrodzeń:

- w przypadku stanowisk o niższym poziomie wymagań (robotnik produkcyjny) nie przekracza z reguły 3000 zł brutto,
- na stanowisku wymagającym wyższych kompetencji oraz znacznego doświadczenia (brygadzysta) kształtuje się w przedziale 3000–5000 zł brutto.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód tartacznika uzależniony jest od:

- szczegółowego zakresu zadań,
- formy wynagradzania,
- pracy zmianowej,
- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- liczby przedsiębiorstw działających na danym terenie w obszarze przetwórstwa drewna,
- lokalizacji miejsca pracy,
- koniunktury na rynku branżowym.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **tartacznik** możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Jest to uzależnione od stopnia niepełnosprawności. Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska pracy oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza stania i chodzenia, w tym samodzielnego przemieszczania się po zróżnicowanym terenie,
- z niewielką dysfunkcją kończyn górnych (05-R), która nie wyklucza wykonywania bardziej precyzyjnych czynności,
- słabosłyszących, głuchych i głuchoniemych (03-L), pod warunkiem zapewnienia im odpowiedniej pomocy technicznej np. pod kątem możliwości percepcji sygnałów alarmowych.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 30.06.2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 142, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 620).
- Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz. U. Nr 191, poz. 1596, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 14 kwietnia 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze obrabiarek do drewna (Dz. U. Nr 36, poz. 409).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych oraz innych pracach związanych z wysiłkiem fizycznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1139).

Literatura branżowa:

- Czuraj M.: Tablice miąższości drewna okrągłego. Oficyna Wydawnicza Multico, Warszawa 2004.
- Kimbar R.: Wady drewna. Robert Kimbar, 2011.
- Kozakiewicz P., Krzosek S.: Inżynieria materiałów drzewnych. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2013.
- Lewandowska M., Niedziałek B. (red.): Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS. Wydanie II. Zakład Ubezpieczeń Społecznym, Warszawa 2013.
- Miesięcznik: Gazeta Przemysłu Drzewnego.
- Nicewicz D., Borysiuk P., Pawlicki J.: Tworzywa drzewne specjalnego przeznaczenia. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2004.

- Nowak H.: Stolarstwo 2 – Technologia i materiałoznawstwo. WSiP, Warszawa 2010.
- Pająk E.: Zarządzanie produkcją. Wydawnictwo Naukowe PWN, 2016
- Prażmo J.: Stolarstwo cz. 1, cz. 2. WSiP, Warszawa 2010.
- Przewodnik po płytach drewnopochodnych. SPPDwP, Czarna Woda 2013.
- Technologia drewna cz. 1, Podręcznik do nauki zawodu. REA, Warszawa 2006.
- Technologia drewna cz. 2, Podręcznik do nauki zawodu. REA, Warszawa 2008.
- Technologia drewna cz. 3, Podręcznik do nauki zawodu. REA, Warszawa 2004.
- Wroński J.: Pozyskiwanie, transport i obróbka drewna – Vademecum BHP w praktyce. Zacharek Dom Wydawniczy, Warszawa 2011.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/817212.pdf
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie stolarz: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/752205.pdf
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie cieśla: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/711501.pdf
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal z informacjami dotyczącymi obróbki drewna: <http://felietony.com.pl/charakterystyka-dzialalnosci-tartaku>
- Portal z informacjami dotyczącymi obróbki drewna: <http://www.drewno.pl/tarcica-tartaki>
- Portal z informacjami dotyczącymi obróbki drewna: <http://www.stolarstwo.org>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.

Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzenie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).

Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Autoklaw ciśnieniowy	Urządzenie służące do impregnacji materiałów tartych (tarcicy).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
2	Dokumentacja produkcyjna	Zestaw dokumentów używanych w sterowaniu przebiegiem produkcji.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pająk E.: Zarządzanie produkcją, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2016
3	Elementy konstrukcyjne wyrobów	Elementy, które po zestawieniu, tworzą pewną całość.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
4	Impregnacja	Nasycenie drewna środkami uodporniającymi na działanie wody, grzybów itp. lub nadanie pożądanych właściwości użytkowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.ekologia.pl/wiedza/slowniki/leksykon-ekologii-i-ochrony-srodowiska/impregnacja [dostęp: 10.07.2018]
5	Kategoria IS	Uprawnienia na suwnice, wciągarki i wyciągarki sterowane z kabiny operatora oraz suwnice, wciągarki i wyciągarki hakowe ogólnego przeznaczenia sterowane z poziomu roboczego, w tym bezprzewodowo, żurawie stacjonarne warsztatowe.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.bhp.abc.com.pl [dostęp: 10.07.2018]
6	Kategoria IIS	Uprawnienia na suwnice, wciągarki i wyciągarki hakowe ogólnego przeznaczenia sterowane z poziomu roboczego, w tym bezprzewodowo oraz żurawie stacjonarne warsztatowe.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.bhp.abc.com.pl [dostęp: 10.07.2018]
7	Maszyny tartaczne	Obrabiarki do drewna stosowane w tartaku.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
8	Materiały tarte	Materiały (tarcica) otrzymane z drewna okrągłego po jego przetarciu, czyli rozpiłowaniu równoległe do osi podłużnej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.kurierdrzewny.pl/kurier-drzewny,p,988,357.html [dostęp: 10.07.2018]
9	Obracaki	Narzędzie wykorzystywane w pracy drwala lub w tartaku służy do obracania obalania drzewa podczas ścinki lub obracania leżącej kłody drewna.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
10	Obrzynarki	Pilarki wzdłużne do obrzynania desek.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
11	Osprzęt do maszyn	Części pomocnicze maszyn zakończone narzędziem, które można wymienić na inne w celu zwiększenia zakresu zastosowania maszyny.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
12	Ostrzarki tarczowe	Maszyna przeznaczona jest do ostrzenia pił taśmowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
13	Ośniki (korowaczki)	Narzędzia stosowane do usuwania kory z drewna okrągłego lub tarcicy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
14	Pilarki wielopiętwe	Pilarka przeznaczona jest do wzdłużnego cięcia drewna zespołem pił tarczowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

15	Pilarki	Maszyna służąca do cięcia drewna przy pomocy piły mającej kształt okrągłej tarczy zębatej (pilarka stołowa – nazwa zwyczajowa krajowego) lub przy pomocy łańcucha tnącego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
16	Podajniki	Urządzenia przeznaczone do mechanizacji tartaków; spełniają funkcję magazynu buforowego kłód drewna przecieranych na traku.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
17	Pryzma tartaczna	Część kłody drewna po odcięciu na traku desek bocznych i oflisu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
18	Rozwieraki	Umożliwia rozwieranie zębów jednocześnie po obu stronach brzeszczotu, dzięki czemu brzeszczot dłużej pozostaje ostry i gwarantuje większą wydajność i dokładność cięcia drewna.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://woodmizer.pl/Produkty/Brzeszczoty/Rozwieraki dostęp: [10.07.2018]
19	Strugnice	Narzędzia do wyrównywania powierzchni elementów konstrukcyjnych wyrobu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
20	Surowce drzewne	Surowiec pozyskany przez ścinę drzew w lesie lub na plantacjach. Źródłem surowca jest: pień, gałęzie lub karpa.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
21	Suszarnie do drewna	Suszarnie komorowe (modułowe) do suszenia tarcicy i półfabrykatów z drewna iglastego i liściastego do 8% wilgotności końcowej	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
22	Suszenie drewna	Proces usuwania wilgoci z drewna w suszarniach z wymuszonym obiegiem powietrza.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
23	Tarcie drewna	Proces technologiczny polegający na przerabianiu drewna okrągłego na tarcicę poprzez rozpiłowywanie go (inaczej: przecieranie) za pomocą urządzenia technicznego: traka.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
24	Traki taśmowe	Zintegrowany system tartaczny do przerobu kłód na gotowe deski.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://woodmizer.pl/Produkty dostęp: [10.07.2018]
25	Urządzenia pomiarowe	Urządzenia przeznaczone do wykonywania pomiarów samodzielnie albo w połączeniu z jednym bądź wieloma urządzeniami dodatkowymi w celach kontroli w toku produkcji lub oceny jakości gotowego wyrobu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.